

Monumentnummer*: 516029

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 december 2000
Kadaster deel/nr 82636/156

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Halfweg	Haarlemmermeer	Noord-Holland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Halfweg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	M			1411

Omschrijving**

Inleiding

Vrijstaand GEMEENTEHUIS, gebouwd in 1905-1906 naar ontwerp van architect J. London in opdracht van het gemeentebestuur van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. In mei 1905 werd de bouw gegund aan aannemer J.A. Kaub. Het gemeentehuis is een goed voorbeeld van de Heroriëntatie op traditionele bouwwijzen in de vroege twintigste eeuw. Oorspronkelijk bevonden zich op de begane grond, onder de representatieve ruimtes van het gemeentehuis, een veldwachterswoning en cellen. Het pand heeft een grote uitstraling naar andere gemeentes gehad: London heeft nadien nog het gemeentehuis van Wijk aan Zee ontworpen en het oude gemeentehuis van Goedereede op Oostvoorne (provincie Zuid-Holland) is zelfs een kopie van het gemeentehuis van Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

In de rechterzijgevel (west) bevinden zich op de begane grond rechts bouwsporen die erop wijzen dat de vensterindeling oorspronkelijk anders was. De grote aanbouw aan de zuidzijde dateert uit 1978 en is 'los' tegen de achtergevel geplaatst, waarin één nieuwe doorgang is gemaakt.

N.B. De aanbouw aan de zuidzijde valt niet onder de bescherming.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Vrijstaand gemeentehuis, gebouwd op vrijwel vierkante plattegrond, bestaande uit twee bouwlagen onder schilddak met zeeg, gedekt met leien in Maasdekking. Op de korte, noord-zuidgerichte noklijn staat een koperen nokpiron op beide nokhoeken. In het midden wordt de nok doorsneden door een achthoekige houten lantaarn op een met leien beklede achthoekige basis. De lantaarn heeft aan alle zijden een rondboogvormig galmgat en wordt afgesloten door een brede houten gootlijst en een ingesnoerde koperen spits met windwijzer op de top. In de dakschilden zijn enkele kleine, rechthoekige houten dakkapellen met een meerruits-venster en plat dak aangebracht. Het pand is opgetrokken uit rode baksteen, gemetseld in kruisverband en afgewerkt met een knipvoeg, boven een plint van paars-grauwe baksteen, afgezet met een streklaag. Detailleringen zoals beeldhouwwerken, lateien, aanzet- en sluitstenen zijn uitgevoerd in zandsteen. Ter hoogte van de balklaag tussen de begane grond (veldwachterswoning en cellen) en eerste verdieping (representatieve ruimtes van het gemeentehuis) zijn op regelmatige afstand van elkaar staafankers in het muurwerk aangebracht. De gevel wordt afgesloten door een houten gootlijst op geprofileerde houten consoles. Aan de onderzijde van de gootlijst zijn tussen de consoles cassettes aangebracht. Tenzij anders vermeld, bevatten de vensterassen een rechthoekig houten kruisvenster. De onderste delen van de vensters op de begane grond en die van de eerste verdieping in de voorgevel zijn voorzien van opgeklampte luiken met smeedijzeren gehengen. De vensters van de zijgevels en achtergevel op de eerste verdieping zijn bovendien voorzien van ijzeren traliewerk.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel (N) heeft een breedte van drie vensterassen, waarbij de nadruk ligt op de licht risalerende middenpartij ter breedte van één vensteras. De hoofdentree bevindt zich in de middenas op de eerste verdieping en is bereikbaar via een bordes met twee, in roze graniet uitgevoerde steektrappen. De trappen hebben een dichte, bakstenen balustrade met een zandstenen leuning waarop vier zandstenen leeuwen met wapenschilden staan. De treden waaieren naar beneden toe uit, ter plaatse waarvan de leuning naar voren buigt. De hoofdentree bevat een zware, korfboogvormige opgeklampte deur met klinknagels, gevat in een geprofileerde houten omlijsting. Boven de deur bevinden zich een guirlande-achtig houtsnijwerk met eikenbladeren, twee wapenschilden met het gemeentewapen, een schild met de Nederlandse leeuw en twee schilden met "ANNO" en "1905". Boven dit houtsnijwerk bevindt zich een groot meerruits-bovenlicht met getoogde bovendorpel. Aan weerszijden van de deur is een kolossale liseen met Ionisch kapiteel aangebracht. Ter hoogte van het houtsnijwerk boven de deur is in beide lisenen een siersmeedijzeren lantaarn bevestigd. In het muurwerk naast de linkerliseen is een beeldhouwde zandstenen trofee met landbouwatributen aangebracht, naast de rechterliseen een trofee met veeteeltattributen. Boven de gootlijst bevindt zich een op de middenas geplaatste rechte topgevel met overstekende gootlijst, onder ingestoken schildeind met zeeg. De topgevel bevat een korfboogvormig houten venster met meerruits-roedenverdeling in een geprofileerde houten omlijsting met links en rechts een Ionische liseen. De vensterassen aan weerszijden van het middenrisaliet bevatten op de eerste verdieping een groot kruisvenster met glas-in-loodramen, op de begane grond een rechthoekig staand venster. Op de begane grond bevindt zich onder het bordes een secundaire entree, bestaande uit een dubbele opgeklampte korfboogvormige deur met aan weerszijden daarvan een klein rechthoekig houten venster met tralies. Boven de deur is een zandstenen guirlande aangebracht. Op de begane grond is op de hoeken van het pand een kleine siersmeedijzeren lantaarn bevestigd. In de voorgevel hebben alle vensters in zandsteen uitgevoerde dorpels, lateien en aanzet- en sluitstenen van de strekken. De voorgevel wordt vlak onder de gootlijst afgesloten door een zandstenen cordonlijst.

De rechterzijgevel (W) heeft een breedte van vijf vensterassen. Op de begane grond bevinden zich van links naar rechts een kruisvenster, een groot drielichts-venster met drie staande draairamen met elk een bovenlicht, een (thans dichtgezet venster met) bovenlicht, een rechthoekige houten deur met bovenlicht en geheel rechts tenslotte een klein hooggeplaatst venster. Alle bovenlichten hebben een zesruits-roedenverdeling, de lekdorpels zijn uitgevoerd in baksteen. Op de eerste verdieping bevinden zich van links naar rechts een kruisvenster met een meerruits-roedenverdeling in de bovenste delen, een groot vijflichts-venster met glas-in-loodramen,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een staand rechthoekig venster en tenslotte geheel rechts twee kleine staande houten vensters. Het dakschild wordt doorsneden door een rechthoekige bakstenen schoorsteen.

De linkerzijgevel (O) heeft op de begane grond een breedte van vijf vensterassen, op de eerste verdieping een breedte van vier. De begane grond bevat op de tweede, vierde en vijfde as van links een kruisvenster met zesruits-roedenverdeling in de bovenlichten en voorzien van luiken. De meest linker as bevat een rechthoekige opgeklampte deur met klinknagels en zesruits-bovenlicht, de derde as van links bevat een hooggeplaatst staand venster met meerruits-roedenverdeling. Op de eerste verdieping bevatten de eerste, derde en vierde as een kruisvenster met meerruits-roedenverdeling in zowel de onderste als bovenste delen. De tweede as van links bevat een staand venster met meerruits-roedenverdeling. Alle lekdorpels zijn uitgevoerd in baksteen.

De achtergevel (Z) wordt op de begane grond aan het oog onttrokken door een grote (niet beschermde) aanbouw. De eerste verdieping heeft een breedte van drie vensterassen, waarvan de twee rechter een kruisvenster bevatten en de linkeras een staand venster, alle met een meerruits-roedenverdeling.

Het interieur van de eerste verdieping is nog grotendeels intact en bevat onder andere nog de oorspronkelijke entree met hal, raadzaal, burgemeesterskamer en een kantoorkamer (thans B&W-kamer). De raadzaal is voorzien van een eiken paneel-lambrizing, een balkenplafond met geprofileerde sleutelstukken, paneeldeuren met eenvoudig geprofileerde houten deurarchitraven en een schouw met blauw-witte tegels, stenen Ionische zuiltjes en een houten architraaf met karyatiden. De entree en hal hebben in totaal drie korfboogvormige doorgangen met een liggend ovaal glas-in-loodraam erboven. Eén van deze korfbogen bevat tochtdeuren met roedenverdeling en glaspanelen. Entree en hal hebben een betegelde lambrizing met geglazuurde vierkante tegeltjes voorzien van bloemmotieven in geel, groen en blauw. Van de schouw in de hal is het rookkanaal geheel betegeld met dezelfde tegels. De burgemeesterskamer (bij binnenkomst rechts) heeft nog de oorspronkelijke parketvloer, paneellambrizing en een deur als in de raadzaal. De voormalige kantoorkamer (bij binnenkomst links) heeft een balkenplafond als in de raadzaal.

Waardering

Het gemeentehuis is van algemeen belang uit cultuur- en architectuurhistorisch oogpunt als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van overheidsarchitectuur uit het begin van de 20ste eeuw, opgetrokken in een stijl typisch voor de Heroriëntatie op traditionele bouwwijzen uit de vroege twintigste eeuw.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen	Bestuursgebouw en onderdl	Gemeentehuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 18 april 2024